

והמלך

שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת פרעה מואביות
 עמניות ארמיות צדניות חתיות: מדהגוים אשר אמר-יהוה
 אל-בני ישראל לא-תבאו בהם והם לא-יבאו בכם אכן וישו
 את-לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה: ויהי
 לו נשים שרות שבע מאות ופילגשים שלש מאות וישו נשיו
 את-לבו: והיה ליעל וקנת שלמה נשיו השו את-לבבו אחרי
 אלהים אחרים ולא-היה לבבו שלם עם-יהוה אלהיו כל-בב
 דוד אביו: וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי
 מלכם שקין עמנים: ויעש שלמה הרע בעיני יהוה ולא מלא
 אחרי יהוה כדור אביו:

אסתר א

(ב) ואמנם האשם האחר והוא חוזק האהבה
 והחשק אשר היה לו עמה, ביאר
 ופירש גם כן באמרו בהם דבק שלמה לאהבה,
 ר"ל שלא לבד דבק בהם בדרך אישות, כדרך
 האיש עם אשתו שהוא ימשול בה, אבל בדרך
 אהבה וחשק וכדרך הבחורים עם העלמות היה
 דבקות שלמה בנשיו.

אסתר א

אפריון עשה לו המלך

שלמה מעצי הלבנון: עמודיו עשה כסף רפידתו זהב
 מרפבו אדגמון תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים: צאינה
 וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה-לו אמו
 ביום חתנתו וביום שמחת לבו:

אסתר ב

תוכו. בתוך האפריון שוכב גחלת של
 אהבה, הנאהב מכל הנערות. ועל החשוק תאמר שאש אהבתו תוקד בלב כל הנערות כולן, וכמו שנאמר על
 כן עלמות אהבוך (לעיל א א). והמשל הוא לומר בתוך המקדש היתה השראת השכינה הנאהבה והנעימה בעיני
 כל האומות:

אסתר ב

כל כתבי

וקדש מטמאין את הַיָּדִים. שיר השירים וקהלת
 וטמאין את הַיָּדִים. רבי יהודה אומר: שיר השירים
 וטמא את הַיָּדִים, וקהלת ממלקת. רבי יוסי אומר:
 קהלת אינה מטמא את הַיָּדִים, ושיר השירים ממלקת.
 רבי שמעון אומר: קהלת מקלי בית שמאי, ומחקרי
 בית הלל. אמר רבי שמעון בן צואי: מקבל אני
 מפי שבאים ושנים וקן ביום שהושיבו את רבי
 אלעזר בן צוריה בישביה, ששיר השירים וקהלת
 מטמאים את הַיָּדִים. אמר רבי עקיבא: מס ושלום
 לא נתלק אדם מישראל על שיר השירים שלא
 וטמא את הַיָּדִים, שאין כל העולם בלו כדאי ביום
 שגפן בו שיר השירים לישראל, שכל הכתובים
 קדש, ושיר השירים קדש קדשים, ואם נתלקו, לא
 נתלקו אלא על קהלת. אמר רבי יוחנן בן יהושע
 ון חמיו של רבי עקיבא: כדברי בן צואי כך נתלקו
 בן גמרי.

אסתר ב

א (ה) שיר השירים אשר לשלמה.

רנניתו כל שלמה (דק"ל למה לא
 מייחסו אחר לזכו כמו נמשלי וקהלת) האמורים
 נשיר השירים קדש מלך שהשלים שלו. שיר שהוא
 על כל השירים אשר נאמר להקני"ה מלת ערוה ועמו
 כנסת ישראל אחר רני עקיבא לא היה העולם כדאי
 כיום שניתן לו שיר השירים לישראל שכל הכתובים
 קדש ושיר השירים קדש קדשים אחר ר' אלעזר
 בן עזריה למה הדבר דומה למלך שנטל סאה חטים
 וכתנה לכתום אחר לו הולא לי כך וכך סולת
 כך וכך סונין כך וכך מורסן ופליח לי מתוכה
 נלוסקיה חמת מנופה ומעולה כך כל הכתובים קדש
 ושיר השירים קדש קדשים שכולו ירחח שונים וקנול
 על מלכותו:
 ל' ט' ט' ט' ט'

אסתר ב

שיר השירים המשבח שבשירים המעלה שבשירים
 המסלסל שבשירים נאמר שירים ונשבח למי שעשאנו
 שירים בעולם היף מה דאת אמר (עמוס ח, ג) ויהילילו
 שירות היכל' שבחות דהיכלא.

דבר אחר 'שיר השירים' המשבח שבשירים המעלה
 שבשירים המסלסל שבשירים נאמר שירים למי שעשאנו
 שירים לעולם

אסתר ב

ג

אחת דבר אלהים, שפנים - זו שמעתי (מח' סב יב). מקרא אחד יוצא לכמה טעמים (סנהדרין לד ע"א)
 וסוף דבר אין לה מקרא יוצא מידי פשוט ומשמעו, נאף על פי שדברו הנביאים דבריהם בדגמא
 צריף לישב הדגמא על אפניה ועל סדרה, כמו שהמקראות סודרים זה אחר זה, וראיתי לספר
 הנה כמה מדרשי אנדה: יש סודרים כל-הספר הזה במדרש אחד, ויש מנדרים בכמה מדרשי
 אנדה, ויש מקראות לבדם ואינם מתלשבים על לשון המקרא וסדר המקראות, ואמרת בלבי
 לתפש משמעות המקרא, לישב באורים על סדרם, והמדרשות מרבותינו אקבעם מדרש ומדרש,
 איש איש במקומו, ואמר אני שראה שלמה ברוח הקדש שעתידין ישראל לגלות גולה אחר גולה,
 חרבן אחר חרבן, וליהתאונן בגלות זה על כבודם הראשון ולזכר חבה ראשונה אשר היו סגלה
 לו מכל-העמים לאמר, אלכה ואשובה אל-איש הראשון כי טוב לי אז מעתה (הושע ב ט), וזכרו
 את-חסדיו ואת-מעלם אשר מעלו (יי' כו מ) ואת-הטובות אשר אמר לתת להם באחרית הימים.
 ויסד ספר הנה ברוח הקדש, בלשון אשה צרורה אלמנות חיות (ש"ב כ א), משתוקקת על בעלה
 מתרפקת על דודה, מזכרת אהבת נעוריה אליו ומודה על פשעה, אף דודה צר לו בצרמתה
 (יש' סו ט), ומזכיר חסדי נעוריה ונוי יפיה נכשרון פעליה, אשר בהם נקשר עמה באהבה עזה,
 להודיע כי לא מלבו ענה (איכה ג ל) ולא שלוחיה שלוחין (יש' ג א), כי עוד היא אשתו והוא אישה
 (הושע ב ד) והוא עתיד לשוב אליה.

אסתר ב

כט

אחדות ההויה מתגברת בתוכן ההכרה האידיאלית. כל מה שהיא מתעלה. רואה איש הרוח את החיים במלא היקום. רואה את הכח העטוף בכל אשר ישאב ממנו חיים לנפשו. ובכל אשר כל החיים חיים ישאפו.

החיים כמוסים הם ביסודות ההזנה. כמוסים במעמקי ארץ. יוצאים על ידי הצמיחה והגידול אל הגילוי. באים לתור מזון. מתאחדים עם בשר האדם ורוחו. מתגלה בהם התכונה הרוחנית. עוז החיים. החופש והאור. מי יאמר לנו שיש פירוד. מי יאמין להרגל ולדמיון הצר. שאין עיגלי הנשמה עליו הכל. מי יבהל מפני מרחבי מקום. מפני כתלים חוצצים. הרוח הגדול השוכן בשמי שמי עז. בהיכל הצדק והבינה. הוא נותן עז וגבורה. הוא העז והגבורה. הוא נותן חיים. והוא החיים וחיי החיים.

הרצון מתפתח על ידי עז הכח. הכח בא לידי גמרו ברצון. שכלול הרצון לצד הטוב. הרי הוא סוכם בקרבו את כל מלא החיים הכלולים במרחבי ההויה. חוזר הוא הרצון ומפזר את הטוב על הכל. מתפשט הוא החפץ של הטוב. הלך הוא ומזריח את אורו בחזרה ביותר עילוי. על כל המקומות אשר נוטל משם עז החיים.

החיים. הם כלים בגבול מה שאנו קורים חיים. הלא הולכים הם ומתפשטים. הטוב שבהם לא כלה ולא יכלה. לא ידע קצב לעילוי והתפשטותו. ליפיו ועצמו.

כל תכונה של ישר. של מוסר. של קדושה. של גבורה ותפארת. הנה הם גילויי החיים של מילוי ההויה. שהם באים למעוזם בתור כלים. שהרצון הטוב עושה בהם את חפצו. הרצון הטוב. כשהוא מתגבר בעת שאיבת החיים. נותן הוא גרעיני האור. העולכים ורבים. בהתחברם עם הכח החיצוני.

הרצון החפשי. המואר מהשכל העליון. הוא התמצית של ההויה. המתגלה בפנימיותה. חזאת היא נשמת אדם הראשון. בכל מילואה.

אין לה אהבה

אמנם אם נחשב לחסרון כללי באיזו ספרות. כשלא ימצאו בה אלה הרגשות הפנימיות. שהאהבה מרשמת אותה. באותה האהבה הנהוגה. כמה ראוי לחשב לחסרון אם אותם הזעזועים הרמים והנשאים. שכיכ פועלים ופעלו ועתידיים לפעול על כל טובי בני-אדם ועל כנסת ישראל ביחוד. הנובעים מאהבת אדון כל המעשים. מקור הטוב והחסד. — אלה הרגשות הנאהבים לא יחקקו בספר ויפקדו מקומם. היש ערך לעומק רגש האהבה הזאת. היכולתה ימים רבים. היכולתה גבהי שחקים. החסרון הזה אמנם נמלא לנו בשיר-האהבה אותו שהוא קודש קדשים. הוא שיר השירים אשר לשלמה. וכמו שמי שהוא חמור לאהבה לא יחוש מה יחפצו משוררי-האהבה בשיריהם הפרטיים. ואם היה יכולת בידו להשפיל את געגועיהם עד כדי טעימת חושו הגס היה עושה כן בשמחת לב ונפש הפצה. כן מי שלבו ערלה. ומוכרחת להיות כן מפני שלא טעם להתנשא אל מרומי הגיוני קודש. ולא חש מעולם נעם אור אהבת צור כל העולמים. איש גבל ולא-חכם כזה לא יוכל להכיל את הרעיון. כי אלה הגעגועים הרבים הפרטיים הנשאים שבשיר-השירים המה רשמים של האוצר הגנוב בנפש כלל האומה. אשר בחר לו ד' לשמו ולזכרו. מפני שאינו מרגיש כלל שום חסרון בהפקד מקום אלה הרגשות. אשר לא ידעם. אבל מי שלא השתו אלוה חכמה יכיר ויחוש. כי אי-אפשר כלל לאוצר כתבי הקדש. של האומה הקדושה שכל תולדתה מלאה רישומי אהבת נפש לצור-מעוזה. בימי גדולתה והודה על-ידי חסד עליון מלא הוד. ובימי עניה ומרודיה ע"י נהרי נחלי דם ושטף צרות רבות ורעות. אשר כל אלה עוררו את האהבה. חזקה והוציאה אל הפועל המורגש. — אי-אפשר בשום-אופן שאלה הגעגועים לא ירשמו בספר באוצר הכללי ששם כל הגיוני-קדשנו נחיתים.

ק"ו טו

א. שיר השירים. מה שקורין ש"ש
נפסת. כי ש"ש הוא לנחל
כי כל עניני עוה"ז רק משל להבין האהבה
הצריכה להשיית. וזה פ"י שיר השירים.
אמכל השירים שבעולם יולא שיר האה. אך
כי האדם לריך להיות נדבק בהמשל וקשה
שויכח הכל רק כדי לידע לעצמו להשיית
וחי כשנדבקין בעוה"ז אין יכולין להבין
כלל המשל. לזאת נפסת זמן חירותנו.
שהאדם יכול ללמוד ר"ן השיית גם מן
הטבע ג"כ. כי מתגלה נקודת הפנימיות.
לזאת שייך ש"ש בזמן הזה. (א.)

אין לה אהבה

האהבה המתפשטת.

כא

האהבה בטהרתה מתפשטת על הנפשות. הכוללות ומקופות מהנפש האוהבת. הנפש האוהבת היא לעולם גדולה וארוכה מהנפש האוהבה. ויש שצריכה האהבה להתפשט במספר נפשות. לפי הכללתה של הנפש האוהבת והמקיפה.

וזהו רז של י"ח הנשים של המלך והאלף אשר לשלמה. ובכלל. אי הגבלת הנשים של התורה. הנשמה הגברית היא יותר מקיפה. ארוכה. רחבה ועמוקה מהנפש הגבירית. ומילוא האהבה משתלם בהתכנסות פרטי ההכללה אל הכללות בעצם כח גבורתו. והדוגמא העליונה היא האהבה האלהית אל כל העולמים. כל המעשים. כל היצורים. האצולים. הברואים. וכל חפציהם. הכל יוכל וכוללם יחד.

אין לה אהבה